EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 30.4.2007
KOM(2007) 195 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Vuoden 2006 ympäristöpoliittinen katsaus

{SEC(2007) 487}

JOHDANTO

Vuonna 2006 hyväksyttiin tarkistettu kestävän kehityksen strategia ja kemikaalien rekisteröintiä, arviointia ja lupamenettelyä koskeva asetus (REACH) ja vakiinnutettiin siten EU:n pitkän aikavälin ympäristöpoliittinen kehys. Se saa taakseen kansalaisten vahvan tuen: heistä 72 prosenttia[1] kannattaa ympäristönsuojelua koskevan päätöksenteon lisäämistä EU:n tasolla. Vuonna 2006 esillä olivat erityisesti seuraavat neljä aihealuetta:

- Öljyn- ja kaasunhinnan voimakas heilahtelu, huoli toimituskatkoksista ja ilmastonmuutoksen vaikutukset energiankäyttöön synnyttivät kysyntää yhtenäisestä EU:n energiapolitiikasta ja lisäsivät kiinnostusta energiatehokkuutta ja uusiutuvia energialähteitä kohtaan. Ilmastonmuutosta käsittelevä Stern-raportti vahvisti, että toimien toteuttamatta jättäminen tulisi huomattavasti kalliimmaksi kuin toimien oikea-aikainen toteuttaminen.

- Biologista monimuotoisuutta koskevien toimien täytäntöönpanon vauhdittamiseksi annettiin biologista monimuotoisuutta koskeva tiedonanto ja esitettiin vuoteen 2010 ja sitä pidemmälle ulottuva EU:n toimintasuunnitelma.

- Seitsemästä teemakohtaisesta strategiasta hyväksyttiin loput kolme, jotka koskevat kaupunkiympäristöä, maaperän suojelua ja torjunta-aineita. Tavoitteena on yhdenmukaistaa ja yksinkertaistaa tulevien toimien puitteita.

- Lissabonin strategian viimeisin raportointikierros osoitti, että jäsenvaltiot tiedostavat entistä paremmin sen, että luonnonvarojen käytön tehokkuus, ilmastonmuutos ja biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen liittyvät läheisesti kasvuun ja työllisyyteen.

Tässä katsauksessa kuvataan EU:n ympäristöpolitiikan toteuttamista vuonna 2006. Aluksi esitetään yhteenveto tärkeimmistä edistysaskeleista, jotka on saavutettu kuudennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman neljässä ensisijaisessa toimessa. Sen jälkeen tarkastellaan lähemmin parempaan sääntelyyn tähtääviä aloitteita, joiden myötä yritysten on helpompi noudattaa sääntöjä ja jäsenvaltioiden panna niitä täytäntöön, samalla kun ympäristönormeja tiukennetaan.

Ympäristöpolitiikan yhteydessä toteutettiin aktiivisia kansainvälisiä toimia ja edistyttiin merkittävästi muun muassa Bulgarian ja Romanian liittymisvalmisteluissa ja ympäristökysymysten sisällyttämisessä osaksi EU:n muita politiikan aloja. Komissio esitti ehdotuksen pitkän aikavälin ympäristöstrategiaksi[2], jonka tavoitteena on tehostaa yhteistyötä Välimeren alueen ympäristön jatkuvaa heikentymisen torjumiseksi. Se esitti myös ehdotuksen temaattiseksi ohjelmaksi ympäristöalan ja luonnonvarojen, energia mukaan luettuna, kestävää hoitoa varten[3].

---

1 Eurobarometri-tutkimus, 2006.
2 KOM(2006) 475.
3 KOM(2006) 20.

KUUDENNEN YMPÄRISTÖÄ KOSKEVAN TOIMINTAOHJELMAN ENSISIJAISET TOIMET – TULOKSIA, KEHITYSSUUNTAUKSIA JA SUUNNITELMIA

Ilmastonmuutos

Tärkeitä tapahtumia

Vuonna 2006 käytiin kiivasta keskustelua EU:n entistä suuremmasta tuontiöljy- ja tuontikaasuriippuvuudesta, nousevista energianhinnoista ja ilmastonmuutoksen torjumistoimista. Ilmasto- ja energiapolitiikan välistä yhteyttä lujitettiin ja joitakin lupaavia sopimuksia tehtiin suurimpien nousevien talouksien kanssa.

EU:n ilmastonmuutosohjelman toisen vaiheen aikana komissio hyväksyi useita ehdotuksia, muun muassa ehdotuksen ilmaliikenteen sisällyttämiseksi EU:n päästökauppajärjestelmään. Lisäksi jatkettiin autojen hiilidioksidipäästöjen vähentämistä koskevan lähestymistavan tarkastelua. Komissio esitti tiedonannon ja mahdollisen lainsäädäntöehdotuksen hiilidioksidin talteenotosta ja varastoinnista sekä toimenpidevaihtoehtoja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin soputumiseksi.

Liikennepolitiikan valkoisen kirjan väliarvioinnissa[4] vahvistettiin, että ympäristönsuojelu on yksi liikennepolitiikan tärkeimmistä tavoitteista.

Vuoden 2006 alussa päättyi **EU:n päästökauppajärjestelmän** ensimmäinen soveltamiskausi. Yli 10 000 energiaintensiivisen laitoksen – jotka vastaavat lähes puolesta EU:n hiilidioksidipäästöistä – oli ilmoitettava päästönsä vuodelta 2005. Huhtikuussa päästöoikeuksien hinta laski, koska tiedot osoittivat päästöjen olevan odotettua alhaisempia. Tämä johti päästöoikeuksien ylijäämään. Kesäkuussa kunkin jäsenvaltion oli ilmoitettava toiselle päästökauppajaksolle 2008–2012 laatimansa kansallinen päästöoikeuksien jakosuunnitelma ja selostettava, miten päästöoikeudet jaetaan teollisuudelle. Marraskuussa komissio teki kustakin kymmenestä kansallisesta päästöoikeuksien jakosuunnitelmasta päätöksen ja vähensi jäsenvaltioiden ehdottamia keskimääräisiä päästöjä lähes seitsemällä prosentilla.

Maailmanlaajuisella tasolla EU oli johtavassa asemassa kokouksissa, jotka liittyivät ilmastonmuutosta koskevaan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimukseen ja **Kioton pöytäkirjaan**. Kokouksissa saavutetut edistysaskeleet ovat ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan viisivuotisen työohjelman hyväksyminen, energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä edistävän maailmanlaajuisen rahaston (GEEREF) tukeminen ja sopeutumisrahaston toiminnan periaatteista sopiminen. EU teki **kahdenvälisiä ilmastonmuutossopimuksia** tärkeiden kolmansien maiden kuten **Kiinan** kanssa ja kävi kahdenvälistä vuoropuhelua muiden tärkeiden kumppanien kanssa. Jäsenvaltiot investoivat voimakkaasti hankkeisiin, joilla pyritään vähentämään päästöjä kehitysmaissa.

Energiatehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden avulla voidaan voimakkaasti edistää **Euroopan energiastrategian**[5] tavoitteiden eli kestävän kehityksen, toimitusvarmuuden ja kilpailukyvyn saavuttamista. Lokakuussa komissio esitti ehdotuksen

---

4 KOM(2006) 314.
5 KOM(2006) 105.

toimintasuunnitelmaksi[6], jonka päämääränä on vähentää energiankäyttöä 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Vuoden 2007 alussa komissio esitti ehdotuksen **yhdennetyksi energia- ja ilmastonmuutospaketiksi**[7] uutta **EU:n energiapolitiikkaa** varten. Jäsenvaltioita pyydetään vähentämään kasvihuonekaasujaan 30 prosentilla vuoteen 2020 mennessä (verrattuna vuoden 1990 tasoihin), jos muut teollisuusmaat sitoutuvat yhtä kunnianhimoisiin tavoitteisiin. Jotta lämpötila ei nousisi yli kahdella asteella, kaikkien teollisuusmaiden on ryhdyttävä tällaisiin toimiin. Sopimusta odoteltaessa komissio on ehdottanut, että EU vähentäisi kasvihuonekaasupäästöjä 20 prosenttia yksipuolisesti. Edellä mainittu paketti sisältää myös ajatuksia EU:n ja kehitysmaiden välisen yhteistyön tiivistämisestä erityisesti ilmastopolitiikan maailmanlaajuisen yhteistyöjärjestelyn[8] puitteissa toteutettavilla sopeutumistoimilla.

Uusia tietoja

- Uusimpien tietojen mukaan EU15-maiden päästöt ovat vähentyneet vain 0,9 prosenttia vuodesta 1990 lähtien, kun taas EU10-maiden päästöt ovat edelleen 31,9 prosenttia alle vertailuvuoden tason. EU10-maiden päästöjen ennustetaan kasvavan mutta olevan silti 12 prosenttia alle vuoden 1990 tason vuonna 2010[9]. EU15-maiden odotetaan saavuttavan Kioton pöytäkirjan tavoitteen vuoteen 2020 mennessä tulevien toimien eli Kioton mekanismien ja hiilinielujen avulla, mutta vuoden 2020 jälkeistä aikaa varten tarvitaan kuitenkin lisätoimia. On asetettava uusia kunnianhimoisia pitkän aikavälin tavoitteita[10].

- Koillis-Euroopan entistä useammat metsäpalot saattavat olla pääasiallinen syy arktisen alueen hiilihiukkaspäästöihin, jotka nopeuttavat jäätiköiden ja merijään sulamista[11].

- Kuivuuden haittavaikutukset ovat lisääntyneet huomattavasti EU:ssa viimeisten 30 vuoden aikana. Keskimääräiset vuosikustannukset kaksinkertaistuivat vuosina 1976–1990 ja 1991–2006 ja olivat 5,3 miljardia euroa vuosina 2001–2006[12].

- Merenpinnan kohoamisen fysikaalisten vaikutusten ja kustannusten ennustetaan kasvavan EU:ssa suuriksi. Sopeutumalla merenpinnan kohoamiseen kokonaiskustannuksia voitaisiin vähentää 7–50 prosenttia keskipitkällä aikavälillä ja yli 70 prosenttia pitkällä aikavälillä[13].

Suunnitelmat vuodelle 2007

Komissio aikoo

- esittää ehdotuksen **päästökauppajärjestelmää koskevan direktiivin** toimivuuden parantamiseksi vuonna 2013 alkavaa kolmatta soveltamiskautta varten

- esittää lainsäädäntöehdotuksen **hiilen talteenottoa ja geologista varastointia** koskevan teknologian edistämiseksi

---

6 KOM(2006) 545.
7 KOM(2007) 1 ja KOM(2007) 2.
8 Neuvoston asiakirja 15164/04, joka perustuu asiakirjaan KOM(2003) 85.
9 Euroopan ympäristökeskus, *Technical report No 6/2006*.
10 KOM(2006) 658.
11 *Journal of Geophysical Research*, vol. 111, 2006.
12 Ympäristöasioiden pääosasto (2006), *Water scarcity & droughts, First Interim Report*.
13 Ks. Internet-sivu http://peseta.jrc.es

- käynnistää laajan kuulemisen **ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan vihreän kirjan** yhteydessä

- tehdä **päätöksen energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä edistävästä maailmanlaajuisesta rahastosta**, jonka kohteena ovat siirtymätaloudet ja kehitysmaat sekä -alueet

- antaa tiedonannon **vesipulasta ja kuivuudesta** EU:n toimien tarpeen kartoittamiseksi.

Luonto ja biologinen monimuotoisuus

Tärkeitä tapahtumia

Biologista monimuotoisuutta koskeva EU:n poliittinen kehys on jo suurelta osin olemassa. Biologinen monimuotoisuus jatkaa kuitenkin köyhtymistään ennennäkemättömällä vauhdilla. Noin kaksi kolmasosaa maailman ekosysteemipalveluista on heikentymässä. Ekosysteemipalvelut ovat hyvinvoinnin ja terveyden kannalta ratkaisevan tärkeitä. Tarvitaan huomattavia ponnisteluita, jotta vuoteen 2010 mennessä voidaan pysäyttää biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen EU:ssa ja hidastaa merkittävästi sen maailmanlaajuista köyhtymisvauhtia.

Biologista monimuotoisuutta koskevassa tiedonannossa[14] esitetään, kuinka näihin tavoitteisiin päästään ja kuinka biologisen monimuotoisuuden ennalleen palauttamista voidaan edistää pitkällä aikavälillä. Tiedonanto sisältää EU:n toimintasuunnitelman ensisijaisine tavoitteineen ja keskeiseine tukitoimenpiteineen. Siinä myös kehotetaan tehostamaan biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemipalvelujen sisällyttämistä osaksi alakohtaisia ja laaja-alaisia toimintalinjoja. Biologinen monimuotoisuus oli vuoden 2006 **vihreän viikon** aihe.

Nature 2000 kattaa nykyään lähes 17 prosenttia EU25-maiden maa-alueesta ja 140 000 neliökilometriä merialueesta. Uudet jäsenvaltiot ovat edistyneet huomattavasti EU:n luonnonsuojelulainsäädännön täytäntöönpanossa, mutta suuria puutteitakin on. Komissio hyväksyi **EU:n metsänhoitoa koskevan toimintasuunnitelman**[15], jonka tarkoituksena on tukea ja edistää kestävää metsänhoitoa ja metsien monia toimintoja muun muassa biologista monimuotoisuutta edistävien toimien ja eurooppalaisen metsien seurantajärjestelmän avulla.

Neuvosto pääsi poliittiseen yhteisymmärrykseen tulevasta **meriympäristön suojelustrategiaa koskevasta direktiivistä**, jonka myötä EU voisi palauttaa ennalleen merialueidensa ekologisen tasapainon

Komissio hyväksyi **maaperän suojelua koskevan teemakohtaisen strategian**[16] ja ehdotuksen puitedirektiiviksi, jolla luodaan EU:hun yhteinen toimintakehys maaperän suojelemiseksi nopealta heikentymiseltä ja maaperän toimintojen säilyttämiseksi sekä ennalleen palauttamiseksi. Kukin jäsenvaltio voi soveltaa puitedirektiiviä omaan tilanteeseen parhaiten soveltuvalla tavalla.

Toinen maailmanlaajuinen katsaus biologiseen monimuotoisuuteen (*Global Biodiversity Outlook 2*) on ensimmäinen seikkaperäinen arvio, joka osoittaa, että biologinen monimuotoisuus köyhtyy nopeassa tahdissa lähes kaikkien **biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen** indikaattorien mukaan. Näin ollen vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttaminen on vaarassa. Katsauksessa todetaan lopuksi, että vuodeksi 2010 asetettu yleistavoite – biologisen monimuotoisuuden köyhtymisen merkittävä hidastaminen maailmanlaajuisesti – on suuri haaste ja edellyttää lisätoimia, vaikka sopimuspuolten maaliskuisessa kahdeksannessa kokouksessa tehtiinkin päätöksiä, jotka tarjoavat perustavanlaatuista opastusta.

---

14 KOM(2006) 216.
15 KOM(2006) 302.
16 KOM(2006) 231.

Biologisen monimuotoisuuden sisällyttämistä Euroopan kehitysyhteistyöpolitiikkaan käsitelleessä Pariisin konferenssissa korostettiin ekosysteemipalvelujen olennaista merkitystä ihmisten hyvinvoinnille, erityisesti köyhille, ja tähdennettiin, että biologisen monimuotoisuuden käytöstä saatavien hyötyjen suojeleminen, kestävä käyttö ja oikeudenmukainen jakaminen ovat keskeisiä kehityskysymyksiä.
Kolmannessa **Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan** yhteydessä pidetyssä kokouksessa tehtiin päätös muuntogeenisten organismien dokumentointivaatimuksista maataloustuotteiden kansainvälisissä siirroissa. Päätös tekee pöytäkirjasta täysin operatiivisen.

Laittomien hakkuiden ja niihin liittyvän puukaupan torjumiseksi EU käynnisti neuvottelut Malesian, Indonesian ja Ghanan kanssa osana ensimmäisiä kahdenvälisiä vapaaehtoisia kumppanuussopimuksia **metsälainsäädännön noudattamisesta, metsähallinnosta ja puukaupasta (FLEGT)**.

Uusia tietoja

- EU:n ekosysteemien vahingoittuminen aiheuttaa suuria menetyksiä. Esimerkiksi Portugalin metsäpalot aiheuttavat alkutuotannolle vuosittain noin 300 miljoonan euron menetykset.[17]

- Monissa asiakirjoissa korostetaan ilmastonmuutoksen mukanaan tuomaa kasvavaa uhkaa biologiselle monimuotoisuudelle, esimerkiksi lukuisten eurooppalaisten kasvilajien kuolemista sukupuuttoon[18], ja varoitetaan, ettei evoluutio pysty estämään tätä kehitystä[19].

- Monet eurooppalaiset ekosysteemit ja lajit ovat heikentymässä, mutta muutamat lajit ovat aktiivisten säilyttämistoimien ansiosta kuitenkin palautumassa ennalleen[20]. Keinotekoisten peitteiden lisääntyminen Euroopan rannikoilla vahingoittaa rannikoiden ekosysteemejä[21].

- Ne meren ekosysteemit, joihin kohdistuu ihmisen toimintaa, menettävät populaatioitaan ja lajejaan nopeammin, minkä seurauksia ei juurikaan tunneta[22]. Monet syvänmeren kalalajit ovat kalastuskäytäntöjen seurauksena heikentyneet huomattavasti viime vuosikymmeninä[23].

Suunnitelmat vuodelle 2007

- Komissio aikoo viimeistellä **meriympäristöä koskevat suuntaviivat** Natura 2000 -aloitteen toteuttamiseksi meriympäristössä.

- **Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen** puitteissa jatketaan neuvotteluita perintöaineksen saatavuutta ja hyötyjen jakamista koskevista kansainvälisistä säännöistä.

- **Uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen** sopimuspuolten 14. konferenssissa käsitellään muun muassa uusien lajien luetteloimista kaupan valvontaa varten.

---

17 Euroopan ympäristöpoliittinen instituutti, *Value of biodiversity*, 2006.
18 Thuiller, W. et al., *Climate change threats to plant diversity in Europe*, 2006.
19 Parmesan, C., *Ecological and evolutionary responses to recent climate change*, 2006.
20 Euroopan ympäristökeskuksen raportti N:o 5/2006.
21 Euroopan ympäristökeskuksen raportti N:o 6/2006.
22 *Science*, N:o 314, 2006, s. 787–790.
23 YK, *The Impacts of Fishing on Vulnerable Marine Ecosystems*, 2006.

- Komissio aikoo esittää uusia **FLEGT-vaihtoehtoja** laittomien hakkuiden torjumiseksi ja laittomasti korjatun puun pitämiseksi poissa EU:n markkinoilta. Se aikoo myös aloittaa neuvottelut kahdenvälisistä **vapaaehtoisista kumppanuussopimuksista** useampien maiden kanssa.

- Komissio aikoo esittää ehdotuksen **yhteiseksi kannaksi kaupallisesta valaanpyynnistä** ja tutkia, voitaisiinko hyljetuotteilla käytävän kaupan alalla antaa uutta lainsäädäntöä.

Ympäristö ja terveys

Tärkeitä tapahtumia

Laadukas terveydensuojelupolitiikka edellyttää, että saatavilla on luotettavia tietoja. **Euroopan ympäristöterveystoimintasuunnitelman (2004–2010)** yhteydessä komissio valmisteli tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa EU:n pilottihankkeen käynnistämistä ihmisten biomonitoroinnista. Komissio tarkasteli käytössä olevia tieto- ja seurantajärjestelmiä ja esitti **ympäristöterveystietojen tarkistus- ja toteutussuunnitelman**[24]. Vaikka menetelmiä, joilla arvioidaan ympäristön vaikutuksia ihmisten terveyteen, onkin kehitettävä edelleen, näyttää siltä, että ympäristön *tunnetut* vaikutukset terveyteen ovat pienet, kun otetaan huomioon EU:n kansanterveys kokonaisuudessaan.

Joka vuosi EU:ssa kuolee ennenaikaisesti 370 000 ihmistä ilman pilaantumiseen liittyvien tautien seurauksena. Siksi komissio aikoo tarkistaa **kansallisia päästörajoja koskevaa direktiiviä** ja asettaa neljälle jo säännellylle aineelle ja mahdollisesti myös $PM_{2.5}$-hiukkasten primääripäästöille päästörajat, joita on määrä soveltaa vuodesta 2010. Vuonna 2006 neuvoston ja Euroopan parlamentin kanssa jatkettiin neuvotteluja ehdotetusta **ilmanlaatua koskevasta puitedirektiivistä**.

Vesilainsäädäntöä täydennettiin **uusilla uimavesi- ja pohjavesidirektiiveillä**.

Komissio hyväksyi **torjunta-aineiden kestävän käytön teemakohtaisen strategian**[25], joka koskee etupäässä kasvinsuojeluaineita mutta joka voidaan ulottaa koskemaan myös biosideja. Strategiaan sisältyviä toimenpiteitä ovat kansalliset toimintasuunnitelmat, torjunta-aineiden käyttäjien kouluttaminen ja torjunta-aineiden käytön kieltäminen tai rajoittaminen tietyillä alueilla.

Elohopeastrategian yhteydessä komissio hyväksyi direktiiviehdotuksen[26], joka koskee elohopean käytön rajoittamista tietyissä laitteissa, ja asetusehdotuksen[27], joka koskee elohopean viennin kieltämistä EU:ssa ja turvallista varastointia.

Uusia tietoja

- Karkeasti arvioituna 2–5 prosenttia kaikista Alankomaissa esiintyvistä taudeista saattaa olla ilman pilaantumisen, melun, radonsäteilyn, luonnollisen ultraviolettisäteilyn ja rakennuksissa esiintyvän kosteuden aiheuttamia. Prosenttiosuus olisi vielä suurempi, jos otettaisiin huomioon PM-hiukkasille altistumisen vaikutukset, joita ei vielä tarkasti tunneta[28].

- Nanoteknologian odotetaan vauhdittavan innovointia ja kilpailukykyä. Se voi myös tarjota uusia ratkaisuja ympäristöongelmiin. On kuitenkin tärkeää ymmärtää, arvioida ja hallita kaikkia niitä vaikutuksia, joita nanomateriaalin käytöstä voi aiheutua ympäristölle ja terveydelle.

---

24 SEC(2006) 1461.
25 KOM(2006) 372.
26 KOM(2006) 69.
27 KOM(2006) 636.
28 RIVM, 2005.

Suunnitelmat vuodelle 2007

- **Kemikaaliasetus (REACH)** tulee voimaan vuonna 2007. Komissio aikoo auttaa kemikaaliasetuksen täytäntöönpanossa ja valmistella EU:n kemikaaliviraston töiden käynnistymistä.

- Komissio aikoo esittää **väliarvion ympäristöterveystoimintasuunnitelmasta**.

- Komissio aikoo esittää uuden ehdotuksen **kansallisia päästörajoja koskevan direktiivin** tarkistamiseksi ja tarkastella voimassa olevaa teollisuuden päästöistä annettua lainsäädäntöä. Lisäksi esitetään **pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva yhteisön täytäntöönpanosuunnitelma**.

- Komissio aikoo esittää ehdotuksen **koe-eläinten suojelua koskevan direktiivin** tarkistamiseksi. Tavoitteena on parantaa koe-eläinten olosuhteita ja luoda teollisuudelle ja tutkijoille yhtäläiset toimintaedellytykset.

- YK:n ympäristöohjelman puitteissa EU aikoo jatkaa ponnisteluita sitovan kansainvälisen sopimuksen tekemiseksi uusista kansainvälisistä toimista **elohopean** torjumiseksi.

Luonnonvarojen käyttö

Tärkeitä tapahtumia

Luonnonvarat ovat talouden selkäranka. Lisääntyvä maailmanlaajuinen kysyntä asettaa ympäristölle kuitenkin yhä suurempia paineita. Parantamalla luonnovarojen käytön tehokkuutta ja muuttamalla tuotanto- ja kulutustottumukset kestävämmiksi voidaan sekä tuottaa ympäristöhyötyjä että lisätä talouden suorituskykyä ja kilpailukykyä.

Komissio edistyi **luonnonvarojen kestävän käytön teemakohtaisen strategian** täytäntöönpanossa ja esitti aloitteet luonnonvaroja koskevaksi eurooppalaiseksi ympäristötietokeskukseksi, tieteellistä neuvontaa antavaksi kansainväliseksi paneeliksi ja kansallisten toimien kehittämistä ohjaavaksi korkean tason foorumiksi.

Kesäkuussa kokoontunut ympäristöneuvosto ilmaisi tukensa **jätteiden syntymisen ehkäisemisen ja kierrätyksen teemakohtaisen strategian** pitkän aikavälin tavoitteelle eli EU:n kehittämiselle kierrätysyhteiskunnaksi. Komission ehdotus uudeksi jätedirektiiviksi sisältää joitakin strategian tärkeimpiä osia, muun muassa elinkaariajattelun ja esitykset jätteiden syntymisen ehkäisemistä koskevan politiikan toteuttamisesta ja yhteisten kierrätysstandardien kehittämisestä. Ehdotus on tällä hetkellä tarkasteltavana neuvostossa ja Euroopan parlamentissa. Muita strategian täytäntöönpanotoimia ovat teollisuuden sivutuotteita ja jätteitä koskeva tiedonanto, kriteerien laatiminen sen määrittelemiseksi, milloin tiettyihin jätevirtoihin kuuluva jäte kierrätetään ja lakkaa olemasta jätettä, sekä tietopohjan parantaminen.

Tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamista sähkö- ja elektroniikkalaitteissa koskevalla direktiivillä (RoHS) ja **sähkö- ja elektroniikkalaiteromun kierrätystä koskevalla direktiivillä (WEEE)** pyritään tuomaan ratkaisu nopeasti kasvavaan sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätevirtaan. WEEE-direktiivillä parannetaan jätehuoltoa asettamalla tavoitteita sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliselle keräykselle, uudelleenkäytölle ja kierrätykselle. RoHS-direktiivi edellyttää, etteivät 1. heinäkuuta 2006 alkaen markkinoille saatettavat uudet sähkö- ja elektroniikkalaitteet sisällä tiettyjä vaarallisia aineita. **Romuajoneuvodirektiivi** ja **pakkausdirektiivi** sisältävät vastaavat raskasmetallikiellot. Vastikään hyväksytyllä **paristodirektiivillä** kielletään elohopean käyttö kaikissa paristoissa ja akuissa ja kadmiumin käyttö useimmissa kannettavissa paristoissa ja akuissa.

Laivojen romuttamiseen liittyvät vaarat ovat maailmanlaajuisesti polttava kysymys niin ympäristön, talouden kuin yhteiskunnan kannalta. Romuttaminen tapahtuu usein Aasian rannikkoalueilla huonoissa työolosuhteissa niin, että työntekijöitä vammautuu tai kuolee tapaturmaisesti tai altistuu myrkyllisille aineille. Rannikkoalueiden vesistöjen ja maaperän pilaantuminen heikentää kyseisten alueiden luonnollista elinympäristöä ja kalavesiä. Komissio on ryhtynyt laatimaan **EU:n laivanromutusstrategiaa**, joka korostaa turvallisuus- ja ympäristönäkökohtia.

Uusia tietoja

- Vaarallisten jätteiden laiton vienti Norsunluurannikolle vuonna 2006 osoitti, kuinka huonosti monet jäsenvaltiot noudattavat EU:n jätteidensiirtosääntöjä, varsinkin merisatamissa. Vuonna 2005 tehdyissä tarkastuksissa todettiin, että laittomien jätteidensiirtojen osuus on suuri, joissakin tapauksissa jopa 48 prosenttia kaikista jätteidensiirroista.

- Elintarvikeala, yksityisliikenne ja asuminen yhdessä vastaavat 70–80 prosentista kulutuksen ympäristövaikutuksista ”kehdosta hautaan”[29].

Suunnitelmat vuodelle 2007

Komissio aikoo

- laatia **kestävää kulutusta ja tuotantoa koskevaa toimintasuunnitelmaa käsittelevän vihreän kirjan**, joka perustuu yhdennetyn tuotepolitiikan kaltaisiin välineisiin ja kattaa ympäristömerkin, ympäristönhallintojärjestelmät, resurssi- ja jätepolitiikan ja innovoinnin

- kehittää aloitteita **ympäristönäkökohtien huomioon ottamiseksi teollisuuspolitiikassa** ja sisällyttää niihin piirteitä sisämarkkinoista, energiaa käyttävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevasta direktiivistä (EuP), johtavista markkinoista sekä muista tavoista edistää ekoinnovointia ja kansainvälistä yhteistyötä

- ehdottaa vapaaehtoisia EU:n laajuisia tavoitteita **ympäristöä säästävien julkisten hankintojen** alalla ja antaa jäsenvaltioille lisäopastusta kansallisia toimintasuunnitelmia varten

- raportoida **ympäristöteknologioita koskevan toimintasuunnitelman (ETAP)** täytäntöönpanosta ja antaa jäsenvaltioiden kanssa tehdyn yhteistyön alustavat tulokset

- tukea ympäristöteknologioiden ja ekoinnovoinnin käyttöönottoa **EU:n kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelman** sekä **seitsemännen tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelman** yhteydessä

- käynnistää aloitteita **jätteensiirtoasetuksen** ja **satamien vastaanottolaitteita koskevan direktiivin** täytäntöönpanon vahvistamiseksi sekä tarvittaessa esittää lainsäädäntöehdotuksia

- esittää **vihreän kirjan laivojen romuttamisesta**.

---

[29] Tekniikan tulevaisuudentutkimuksen laitos (IPTS), *Environmental Impact of Products*, 2006.

YMPÄRISTÖPOLITIIKKA JA PAREMPI SÄÄNTELY

Tärkeitä tapahtumia

Paremmalla sääntelyllä tehokkaampaan täytäntöönpanoon ja parempiin ympäristötuloksiin

Ympäristöpolitiikka on jo tuottanut hyviä ympäristötuloksia, joita täytäntöönpanon tehostamisen ja yksinkertaistamisen myötä voidaan vielä parantaa. Tärkeä paremman sääntelyn näkökohta on sen varmistaminen, että lakisääteiset vaatimukset tietojen toimittamisesta ovat oikeassa suhteessa siihen, mikä on asianmukaisen täytäntööpanon kannalta välttämätöntä.

Ympäristölainsäädännön hallinnolliset kustannukset ovat vain murto-osa kaikista sen tuottamista hyödyistä, mutta tarpeettomiin kustannuksiin on kuitenkin puututtava, sillä ne vaikeuttavat täytäntöönpanoa.

Siksi komissio noudattaa myös jatkossa paremman sääntelyn periaatteita EU:n ympäristöpoliittisessa päätöksenteossa ja pyrkii siten parantamaan voimassa olevaa ja tulevaa lainsäädäntöä.

Yksinkertaistaminen

Vuonna 2006 komissio jatkoi muun muassa **RoHS-** ja **WEEE-direktiivin** sekä **pilaantumisen yhtenäistettyä ehkäisemistä ja vähentämistä koskevan direktiivin (IPPC)** tarkastelua osana **jatkuvaa yksinkertaistamisohjelmaa**[30]. Uuteen ohjelmaan[31] sisältyy ehdotus **jätepolitiikan puitedirektiivin** tarkistamiseksi[32]. Ehdotuksen hyväksyminen merkitsisi kolmen voimassa olevan direktiivin yhdistämistä ja joidenkin tärkeiden mutta heikosti täytäntöönpantujen säännösten selventämistä.

Komissio esitti ehdotuksen **direktiiviksi, joka koskee pintavesien suojelemista pilaantumiselta**[33]. Siinä asetetaan raja-arvot 41 vaaralliselle aineelle. Direktiivillä kumotaan viisi direktiiviä ja poistetaan joitakin raportointivaatimuksia. Komissio ryhtyi myös tarkastelemaan yksityiskohtaisesti **EU:n ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmää (EMAS)** ja tuotteiden **ympäristömerkkijärjestelmää**. Tarkoituksena on yksinkertaistaa ja parantaa niitä tutkimalla yhteyksiä muuhun lainsäädäntöön ja tekemällä niistä houkuttelevampia pienemmille yrityksille.

REACH-lainsäädäntö hyväksyttiin joulukuussa 2006. Sillä korvataan 40 voimassa olevaa säädöstä, luodaan kaikki kemikaalit kattava yhtenäinen järjestelmä ja perustetaan kemikaalivirasto.

Uusien toimien suunnittelu

Ympäristöpolitiikka on ollut uraauurtava monien sellaisten toimivien ja kustannustehokkaiden toimien kehittämisessä, jotka tänä päivänä ovat osa vakiintunutta käytäntöä. Yksi esimerkiksi

---

30 KOM(2005) 535.
31 KOM(2006) 690.
32 KOM(2005) 667.
33 KOM(2006) 397.

tällaisista toimista on vaikutustenarviointi: komission on arvioitava kaikkien tärkeiden ehdotustensa taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöä koskevat vaikutukset. Ympäristöpolitiikan alalla laadittiin yli 20 vaikutustenarviointia, mikä on noin kahdeksasosa kaikista komission laatimista vaikutustenarvioinneista.

Vaikutustenarviointi helpottaa politiikan välineiden valintaa. Esimerkiksi **EU:n paikkatietoinfrastruktuurin perustamista koskeva direktiivi (INSPIRE)**, josta päästiin poliittiseen yhteisymmärrykseen vuonna 2006, perustui vaihtoehtoon, joka tuotti suurin piirtein samat hyödyt kuin aluksi kaavailtu vaihtoehto mutta oli tätä 25 prosenttia halvempi. Komission uusi **vaikutustenarviointilautakunta** valvoo vaikutustenarviointiluonnosten laatua.

Lainsäädännön täytäntöönpano

Ympäristöä voidaan suojella vain, jos jäsenvaltiot panevat ympäristölainsäädännön täytäntöön asianmukaisesti. Vuoden 2006 lopulla käsiteltävänä oli 420 ympäristölainsäädännön **rikkomistapausta**. Komissio pyrkii tehostamaan rikkomistapausten käsittelemistä. Se tekee myös tiivistä yhteistyötä sidosryhmien kanssa mahdollisten ongelmien kartoittamiseksi, kuten se teki esimerkiksi **REACH-asetuksen** puitteissa vuonna 2006. Vastaavia ponnisteluita tehtiin **ympäristövastuudirektiivin** ja **vesipolitiikan puitedirektiivin** yhteydessä. Niihin on sovellettava yhteistä lähestymistapaa, koska niissä on kyse rajatylittäviä kysymyksistä. Luonnonsuojelu- ja metsänhoitoalan toimijoiden **epävirallinen GreenEnforce-verkosto** perustettiin tuomaan lisäpontta täytäntööpanosta käytävään keskusteluun.

Uusia tietoja

- Muutamat tutkimukset osoittavat, että analyyseissä usein yliarvioidaan EU:n ympäristölainsäädännön kustannuksia suhteessa tosiasiallisiin kustannuksiin, mikä hyvin todennäköisesti johtuu sen innovaation aliarvioimisesta, jonka noudatettu politiikka ja muut tekijät ovat tuottaneet[34].

- Ympäristölainsäädännön osuus on noin neljä prosenttia niistä hallintomenoista, joita elinkeinoelämälle aiheutuu paikallisesta, kansallisesta ja kansainvälisestä lainsäädännöstä[35].

- EU:n päästönormeista on tulossa maailmanlaajuisia normeja. Esimerkiksi Aasiassa yli 3 miljardia henkilöä hyötyy siitä, että ajoneuvot täyttävät EU:n ajoneuvopäästönormit[36].

- Euroopassa autot käyttävät polttonestettä 2–3 kertaa tehokkaammin kuin autot Yhdysvalloissa, mikä osittain johtuu korkeammasta polttonesteverotuksesta, jolla on edistetty tärkeitä teknisiä parannuksia[37].

Suunnitelmat vuodelle 2007

Komissio aikoo

---

34 IVM, 2006, ja DEFRA, 2006.

35 Arvio perustuu Tanskasta, Alankomaista ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta saatuihin tuloksiin. Ks. myös asiakirja KOM(2006) 691.

36 Kansainvälinen puhtaiden liikennejärjestelmien neuvosto (ICCT).

37 Euroopan ympäristökeskuksen raportti N:o 1/2006.

- esittää **tiedonannon yhteisestä ympäristötietojärjestelmästä**, joka liittyy INSPIRE-asetukseen ja jonka avulla varmistetaan tietojen saatavuus ja vähennetään tarpeetonta raportointia ja seurantaa

- antaa ympäristö- ja energiapoliittisia tarkoituksia varten **markkinaperusteisia välineitä koskevan vihreän kirjan**[38], jossa tarkastellaan, mitä suunnitellussa energiaverotusdirektiivin tarkastelussa voitaisiin ottaa huomioon ja miten näitä välineitä voitaisiin hyödyntää lisää ympäristöpolitiikan eri aloilla

- tarkistaa **ympäristönsuojelulle myönnettävää valtiontukea koskevat yhteisön suuntaviivat** ja mukauttaa säännöt ympäristöpolitiikan haasteisiin; jotta arviointia voitaisiin yksinkertaistaa, tarkistettuun ryhmäpoikkeusasetukseen voitaisiin sisällyttää jokin kilpailua vähemmän vääristävä ympäristöalan valtiontuki

- esittää ehdotuksen **tukiohjelmaksi**, jolla pk-yrityksiä autetaan noudattamaan ympäristömääräyksiä

- esittää **tiedonannon vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanosta**

- käynnistää yhdessä Euroopan ympäristökeskuksen kanssa **Euroopan vesitietojärjestelmän** vesialan tietojen saatavuuden ja laadun parantamiseksi.

---

38 KOM(2007) 140 lopullinen.

PÄÄTELMÄT

Komissio pyrkii jatkuvasti parantamaan ympäristöpolitiikan laatimista ja täytäntöönpanoa. Koska ympäristöpolitiikka on jo suurelta osin voimassa, on aiheellista yksinkertaistaa sääntelyä ja samalla säilyttää korkea suojelun taso.

Ilmastonmuutos on poliittisen esityslistan kärjessä. Komissio aikoo kehittää ehdotuksiaan edelleen, jotta EU:sta tulisi vähähiilinen talous ja jotta pidemmän aikavälin tavoitteet hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi saavutettaisiin sekä EU:ssa että maailmanlaajuisesti. Vaikka päästöt vähenisivätkin, on ennakoitava ilmastonmuutoksen todennäköisiä vaikutuksia ja toteutettava toimia vahingon minimoimiseksi. Siksi komissio aikoo käynnistää keskustelun EU:n sopeutumispolitiikasta.

Myös biologisen monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttäminen on ensisijainen tavoite. Ehdotetut tärkeät toimenpiteet olisi nyt pantava täytäntöön. Maailmanlaajuisella tasolla painopiste tulee kohdistumaan erityisesti kestävään metsänhoitoon sekä laittomien hakkuiden ja niihin liittyvän puukaupan torjumiseen.

Kulutustottumukset ja tuotantotavat on muutettava ympäristöä säästävämmiksi. Komissio aikoo esittää ehdotuksia menetelmiksi, joilla edistetään energiatehokkuutta, ekosuunnittelua, ekoinnovointia ja puhtaita tekniikoita. Se aikoo myös ponnistella vahvemmin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon parantamiseksi.

Ympäristöhaasteet ovat nykyään osa kaikkia politiikan aloja. Huomiota olisi edelleenkin kiinnitettävä siihen, miten eri alojen toimintalinjat vaikuttavat toisiinsa ja millaisia vaikutuksia niillä on ympäristöön. Muut politiikan alat voivat edistää ympäristöasioita esimerkiksi varmistamalla avoimet maailmanmarkkinat ympäristötekniikoille, ympäristöinvestoinneille ja ympäristöalan asiantuntemukselle. Kahdenvälinen ja monenvälinen yhteistyö kansainvälisten kumppaneiden kanssa on oleellisen tärkeää yhteisten luonnonvarojen ja elintärkeiden ekosysteemien säilyttämisen kannalta. Ympäristöstä huolehtiminen on meidän kaikkien asia.